

ZOOM sastanak: Rani javni uvid - PDR za Linijski park

Pitanja i komentari prijavljenih učesnika:

Nikola Đorđević, Pansej
<ul style="list-style-type: none">
▪ Шта је планирано да се изгради у целини 9, у области која је означена за културни садржај (Поенкареова)?
<p>⇒ U ovoj fazi nije definisan precizan program, pa su sve oznake samo „potencijalni sadržaji u okviru linijskog parka“. Moguće je dati konkretnije predloge kroz sugestije.</p> <p>⇒ Pitanje rušenja postojećih objekata je odvojena tema, svakako vredna pažnje.</p>
Dušan Savković
<ul style="list-style-type: none">
▪ Nedostaje akcenat na savremenim rešenjima mobilnosti (prostor za e-trotinete, e-bike,...). Ovo je izuzetna šansa da se promovise i definiše saobraćajni profil. Takođe nije predloženo napajanje svih (ili u većoj meru) sistema neophodnih za funkcionisanje parka iz obnovljivih izvora energije (u ovom slučaju prevashodno solar-led osvetljenje, e-charger i za očekivane male potrošače, itd.).
<p>⇒ Elaborat nije toliko detaljan, ali se može predložiti sledeće:</p> <p>„Kroz parkovske i zelene površine javne namene predvideti koridore za korišćenje i punktove za punjenje malih električnih vozila: e-trotineta i e-bicikala. U prostorima javne namene predvideti neophodne sisteme urbanog mobilijara za korišćenje obnovljivih izvora energije, prevashodno solarne energije za ulično LED osvetljenje, solarne punjače mobilnih uređaja, isl.“</p>
Marija Omanović, udruženje građana "Komšije sa Dorćola"
<ul style="list-style-type: none">
▪ Da li će se projekat Linijski park omogućiti direktan izlaz na reku iz pravca Trg republike - ulica Žorža Klemensoa? Da li je u planu uvođenje biciklističkih staza u zoni ulice Žorža Klemensoa, prilikom proširenja? Da li proširenje ulice podrazumeva zadržavanje postojećeg zelenila i da li je planirano rušenje stambenih objekata na raskrsnici sa ulicom Venizelosova, kako bi proširenje bilo moguće? Koji komercijalni sadržaji su planirani u okviru linijskog parka? Mišljenja smo da je zona Dorćola ka reci veoma opterećena vozilima javnog gradskog prevoza, da li je planirano uvođenje elektronskih vozila? Da li će, pre izgradnje linijskog parka, biti izgrađena javna parkirališta prema postojećem Planu detaljne regulacije u zoni Sportske gimnazije? Potrebno je razmotriti uvođenje linije gradskog prevoza kroz alternativni pravac Knežopoljska uz rekonstrukciju postojeće saobraćajnice, kako bi Zvezdara i Palilula bile bolje povezane sa Dunavskom ulicom i ulicom Dunavski kej, bez dodatnog opterećivanja ulica Cara Dušana, Venizeloso i Žorža Klemensoa.
<p>⇒ Direktan izlaz na reku iz pravca Trg republike i Ulice Žorža Klemensoa nije moguć, jer se stiže do zona 7 i 8, koje su granica ka prostoru Luke Beograd. Ipak, ostaje da se definiše kako ta poprečna veza seče park: nadzemno (kao sada) ili podzemno.</p> <p>⇒ Ovaj PDR nije istakao biciklističku stazu u Ul. Žorža Klemensoa.</p>

- ⇒ Koncept javne saobraćajne površine zasniva se na Planu generalne regulacije građevinskog područja sedišta jedinice lokalne samouprave - grad Beograd (Sl. List grada Beograda 20/16, 97/16, 69/17, 97/17) i Generalnom urbanističkom planu Beograda (Sl. List grada Beograda 11/16). Nije razrađeno proširivanje Ulice Žorža Klemansoa u rang ulice I reda, sa dve saobraćajne trake po smeru. Raskrsnica sa ulicom Venizelosova je van obuhvata plana.
- ⇒ Nije precizirano koji komercijalni sadržaji su planirani u okviru linijskog parka, ali postoji okviran kratak opis: kafe, restoran, umetnički market, suvenirnica, prostor za kreativne radionice ili dečije igraonice. Međutim, dok se u tekstu pominju „postavljanje manjih montažnih objekata ili kompleksa (skupa više jedinica) montažno-demontažnih struktura“, u Tabeli 2. Orjentacionih postojećih i planiranih kapaciteta je navedeno 7.500 m² komercijalnih sadržaja/ površina BRGP u okviru Zelenih površina.
- ⇒ Ovo u tekstu nije navedeno, piše samo: „Razvoj javnog gradskog prevoza putnika prostora koji je predmet razrade planiraće se u skladu sa razvojnim planovima Sekretarijata za javni prevoz, a dominantnu ulogu u opsluzi imaće šinski sistem tipa metro.“ Moguće je izneti sugestiju poput: „Mišljenja smo da je zona Dorćola ka reci veoma opterećena vozilima javnog gradskog prevoza i da je potrebno uvođenje električnih vozila“ (javnog gradskog prevoza?... zbog zagađenosti, buke, itd.)
- ⇒ Dinamika izgradnje parka i okolnih parkirališta predviđenih drugim planovima detaljne regulacije je pitanje koje se odnosi na sprovođenje i preuranjeno je u ovom trenutku.
- ⇒ Za opslugu planiranog linijskog parka značajne su i upravne saobraćajnice kao što je Ulica Knežpoljska u rangu ulice II reda, planirana sa saobraćajnom trakom po smeru, ali moguće je ovo izneti kao sugestiju: „Potrebno je razmotriti uvođenje linije gradskog prevoza kroz alternativni pravac Knežopoljska uz rekonstrukciju postojeće saobraćajnice, kako bi Zvezdara i Palilula bile bolje povezane sa Dunavskom ulicom i ulicom Dunavski kej, bez dodatnog opterećivanja ulica Cara Dušana, Venizelosove i Žorža Klemensoa.“

Jovana Bila Dubaić

- Nigde se ne pominje da je ovo staniste za divlje pčele i druge polinatore. Sta ce se uraditi u cilju ocuvanja poluprirodne zeljaste vegetacije koja trenutno dominira ovim prostorom a koja je ključna za mnoge vrste organizama (i celokupni gradskog biodiverzitet)? U kojoj meri (procentualno u odnosu na ceo prostor) ce biti zastupljena vegetacija koja obezbedjuje ishranu i gnežđenje pčela?

- ⇒ Moguće je uneti sugestiju: „Predlažemo da se u najvećoj mogućoj meri predvidi očuvanja poluprirodne zeljaste vegetacije koja trenutno dominira prostorom budućeg linijskog parka, a koja je ključna za postanak mnogih vrsta organizama, poput divljih pčela i ostalih polinatora, a posredno i za celokupan gradski biodiverzitet“.
- ⇒ Procenat zastupljenosti vegetacije koja obezbedjuje ishranu i gnežđenje pčela nije urbanistički parametar i ne treba ga očekivati u urbanističkom planu, ali se kroz suptilan i konkretan predlog za odeljak „Zelene površine“ može sugerisati: „Smatramo da je nužno da pri formiranju novog zelenila bar ...% vegetacije čine ..., ..., ..., jer su to vrste koje obezbeduju ishranu i gnežđenje pčela“.

Miroslav Đorđević

- Da li je planom predviđeno postavljanje barem dve stanice za pružanje prve pomoći,? Kako su planom predviđeni sportski objekti smatram da bi bilo neophodno da se predvide barem dve stanice za pružanje prve pomoći ukoliko dođe do

povreda, a radi lakše i brže komunikacije trebalo bi predvideti i SOS-telefone duž cele linije Liniskog parka

- ⇒ Stanice za pružanje prve pomoći nisu decidno navedene u tekstu plana, ali se u odeljku o sportskim objektima i kompleksima pominje „Pored sportskih objekata kao obaveznog sadržaja, u okviru sportskog kompleksa moguća je realizacija i kapaciteta komercijalnih delatnosti (trgovina i ugostiteljstvo) i javnih službi koji moraju biti usklađeni sa sportskom namenom kompleksa.“. Pretpostavljamo da bi obe javne službe podrazumevale i prvu pomoć.
- ⇒ Moguće je sugerisati: „Zbog povećanih kapaciteta rekreativnih površina i značajnih planiranih kapaciteta sportsko-rekreativnih objekata i kompleksa, smatramo da je neophodno jasno predvideti i odgovarajuće kapacitete za pružanje prve pomoći“.
- ⇒ SOS telefonska linija nije predmet urbanističkog plana.

Aleksandar Četković

- Koliko sam video u opštim napomenama na asociiranim sajtovima (<http://ceus.rs/wordpress/clevercities/>, <http://bellab.rs/prirodom-inspirisana-resenja/>), projekat bi trebalo da uključi koncept "nature-based solutions", koji ima fokus na divljim i polu-divljim / polu-prirodnim tipovima staništa, odnosno, uslovima za očuvanje i unapređivanje stanja populacija bitnih elemenata biodiverziteta u urbanom okruženju (vrsta i staništa). Međutim, u Elaboratu se nigde ne pominje ovaj koncept, a rešenja vezana za "prirodu" u najširem smislu ograničena su na standardne pristupe u pejzažnoj- i horti-kulturi (zelene površine "opšteg tipa" - uglavnom parkovskog, travnjaci i drveće/žbunje ukrasne namene, fokus na LJUDIMA i njihovom korišćenju zelenih površina - sport/rekreacija/odmor/uživanje, pretežno formalističko uvažavanje postojećih zaštićenih prirodna dobra - koja nisu dovoljna, itd). Ovo pitam pre svega iz ugla mogućnosti očuvanja niza značajnih polu-prirodnih ZELJASTIH staništa, koja su spontano formirana tokom prethodnih par decenija, neposredno uz prugu, a naročito od kad je železnički saobraćaj ograničen i kasnije ukinut. Ovaj tip staništa do sada nije bio adekvatno valorizovan u sklopu aktivnosti Zavoda za zaštitu prirode Srbije, što generalno važi za koncept zaštite, očuvanja i razvoja "urbanog biodiverziteta", kao specijalne kategorije. Mislim da je razrada ovakvog projekta odlična prilika da se, bar na nivou grada Beograda, započne sa uvođenjem ovakvog naprednijeg pristupa, a u skladu sa važećim evropskim inicijativama (kad se već pozivamo na iste, kao na gore pomenutim linkovima). Uže stručno, moja oblast je proučavanje insekata oprašivača (polinatora) divljih i gajenih biljaka, pre svega ugroženih vrsta i zajednica divljih pčela (dakle, NE samo medonosnih pčela - gajenih i zadržljivih), kojima veliki gradovi pružaju sve značajnije prostore za preživljavanje - pod uslovom da se o tome vodi računa! Prostor planiranog linijskog parka trenutno predstavlja upravo idealno stanište tog tipa, sticajem niza okolnosti, pa bi u sklopu nespornih potreba urbanističkog unapređivanja ovog prostora trebalo iskoristiti maksimalno već postojeće "prirodne vrednosti" ovog tipa.

- ⇒ Koncept "nature-based solutions" je širok i zaista podrazumeva divlje i polu-divlje / polu-prirodne tipove staništa, ali i mnoge druge tehničke i tehnološke mere. Ovaj koncept promoviše CEUS, a Elaborat za rani javni uvid je izradio Urbanistički zavod. U svakom slučaju, primena ovog koncepta u urbanističkom planiranju je nova ideja i mi je upravo testiramo, pa sve strane treba da imaju razumevanja i strpljenja u ovom procesu.
- ⇒ Mogućnost očuvanja polu-prirodnih ZELJASTIH staništa koja su spontano formirana tokom prethodnih par decenija neposredno uz prugu, a naročito od kad je železnički

saobraćaj ograničen i kasnije ukinut, može biti upitna, zbog visokog nivoa zagađenosti zemljišta teškim metalima neposredno uz prugu. Koleginice iz Institut za hemiju, tehnologiju i metalurgiju naglasile su da će biti potrebno planiranje bioremedijacije zemljišta.

- ⇒ Moguće je izneti predlog: "Koncept zaštite, očuvanja i razvoja "urbanog biodiverziteta", kao specijalne kategorije, potrebno je adekvatno valorizovati, pa bi razrada projekta linijskog parka, ukoliko bi razmotrila očuvanja niza značajnih polu-prirodnih ZELJASTIH staništa, bila odlična prilika da se, bar na nivou grada Beograda, započne sa uvođenjem ovakvog naprednijeg pristupa planiranju, a u skladu sa važećim evropskim inicijativama. Ovo bi značajno moglo da doprinese proučavanju insekata oprašivača (polinatora) divljih i gajenih biljaka, pre svega ugroženih vrsta i zajednica divljih pčela (a ne samo medonosnih pčela - gajenih i zadivljalih), kojima veliki gradovi pružaju sve značajnije prostore za preživljavanje - pod uslovom da se o tome vodi računa! Prostor planiranog linijskog parka trenutno predstavlja upravo idealno stanište tog tipa, pa bi u sklopu nespornih potreba urbanističkog unapređivanja ovog prostora trebalo maksimalno iskoristiti već postojeće "prirodne vrednosti" ovog tipa."

Zoran Cvetkovic

- 1. Plan linijskog parka predviđa manje montazne objekte komercijalne namene- Koje namene, ko je vlasnik tih objekata, koje površine i visine, od kog građevinskog materijala ako su montazne, gde ce tacna pozicija ovih objekata nalazi u odnosu na regulacionu liniju stambenog bloka (granica parcele stambenog bloka)?.
- 2. Obzirom na problem parkiranja stanara na celom potezu ulice T. Koscuska (MZ Dorcol 1) svih postojećih stambenih objekata, gde, koliki i kakav po nameni (slobodan ili zoniran) parking je predviđen?
- 3. Na elaboratu nije naznačen ulazni koridor(i) za postojeće stambene objekte-iz kojih ulica je predviđeno kretanje saobraćaja, kog kapaciteta?
- 4. Parking i ekoloska zona-parkiranje i punjenje elektro automobila, bicikala...?

⇒ Nije precizirano koji komercijalni sadržaji su planirani, ali postoji okviran kratak opis: kafe, restoran, umetnički market, suvenirnica, prostor za kreativne radionice ili dečije igraonice. Međutim, dok se u tekstu pominju „postavljanje manjih montažnih objekata (do 4m²) ili kompleksa (skupa više jedinica) montažno-demontažnih struktura“, u Tabeli 2. Orjentacionih postojećih i planiranih kapaciteta je navedeno 7.500 m² komercijalnih sadržaja/ površina BRGP u okviru Zelenih površina.

⇒ Objekti na javnom zemljištu mogu biti samo u javnom vlasništvu. Ipak, moguće je da uz vlasnika (investitora), postoji i finansijer izgradnje.

⇒ Tačne pozicije, površine, visine i materijali ovih objekata nisu definisani, ali se može izneti sugestija.

⇒ Konkretno rešenje za problem parkiranja još nije predloženo: Za planirane sadržaje potrebno je obezbediti potreban broj parking mesta u skladu sa normativima iz Plana generalne regulacije građevinskog područja sedišta jedinice lokalne samouprave - grad Beograd (Sl. List grada Beograda 20/16, 97/16, 69/17, 97/17), s tim što je parkiranje potrebno planirati na više različitih lokacija kako bi se omogućila veća dostupnost predmetnog prostora. Ovim Planom zadržava se postojeći kompleks Kula Nebojša kao i kompleks termoelektrane „Snaga i svetlost“, s timo što će se u daljoj planskoj razradi posebno obratiti pažnja na planiranje parking prostora u blizini kompleksa obzirom na sadašnji deficit parking mesta.

- ⇒ Ne, nije naznačen ulazni koridor(i) za postojeće stambene objekte, već je navedeno: Način ukrštaja upravnih saobraćajnica sa predmetnim područjem će biti definisani nakon saradnje sa nadležnim institucijama.
- ⇒ Uz sugestiju „Kroz parkovske i zelene površine javne namene predvideti koridore za korišćenje i punktove za punjenje malih električnih vozila: e-trotineta i e-bicikala“ može se dodati i „u kontaktnim zonama parka i okolnih područja predvideti i stanice za punjenje električnih automobila“.